

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 " — "
Na štvrt' roka — — 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 97. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Porada kresť. ľudovej strany v stolici rábskej.

Zasadnutia krajinského snemu znovu odročené sú na niekoľko týždňov. Čas týchto prázdnin kresťanská ľudová strana k tomu upotrebuje, že na viacerých stranách vydržiava porady a utvára nové ľudácke organizácie.

Prvú takúto stoličnú poradu alebo konferenciu 26. marca vydržiavala v Rábe. Ku tejto konferencii okrem starých, neohrozených prívržencov strany, dostavili sa početní poprední vodcovia verejného života nielen z mesta, lež aj z celej stolice.

Stredisko krajinskej ľudovej strany snemovej zastupovali: predseda gróf Aladár Zichy, podpredseda pápežský praelát Ján Molnár a Karol Huszár, krajinskí vyslancovia.

Konferenciu zahájil titulárny biskup veľpraepošt Anton Mohl, ktorý spolu srdečnými slovami privítal vodcov kresťanskej ľudovej strany.

Gróf Aladár Zichy poďakoval sa za srdečné privítanie a ku početnému obecenstvu preriekol nasledovne:

— Terajšie neprajné rozpoloženie politické neidem ani spomínať, bo som o tom presvedčený, že prítomne v krajine niet občani šlachetného smýšľania, ktorý by s hlbokým pohoršením nehladel na stále politické škandále minulých rokov. O terajšej vláde mnohí ešte aj z dobroprajníkov kresťanskej ľudovej strany to hovoria, že je konzervatívna, že pracovná strana proti cirkve nepokračuje nepriateľsky a že predovšetkým duchovní mnoho môžu očakávať od pracovnej strany. Mňa nadmieru urážajú a roz-

horčujú takéto reči. Katolícke záležitosti nemožno a neslobodno podporovať takými prostriedkami, akými pracuje Tiszov režim. Kresťanskej ľudovej strany hlavným povolaním je obrana kresťanského svetového názoru, kresťanského vzdelávania ľudu uplatnenie, vo verejnom živote, ochrana cirkvi a prevádzanie kresťanskej sociálnej práce.

Následkom nášeho stanoviska, v smysle ktorého, celý verejný život sriadený má byť dľa kresťanských zásad, musíme odsuďovať a zapovrhovať také účinkovanie, ktoré zlým príkladom korrumpuje celú verejnú správu a nadovšetko ľud. Neni aj takej výhovorky, ktorou by sa ospravedlniť dali terajšie panamy a korupcie. Mnoho rázy predkladám si tú otázku, či v krajine ešte panuje na verejnej mravnosti založený poriadok? Na takúto otázku ale dostávam len tú jedinkú odpoveď: *kresťanská ľudová strana v záujme ochrany mravnosti prítomne miesto má len v opozícii.* Kresťanskú ľudovú stranu do opozície nútily nie osobné úražky, nie surové pokračovanie proti jej jednotlivým osobnostiam, lež *prisna povinnosť: bojovať proti zcela korrumpovanej verejnej správe.*

V krajine prítomne všetko je na ruby postavené. Právny poriadok je urazený. Konštitúcia krajiny je pošliapaná. Verejné slobody sú utlačené. Korupcia všestranne rozlieha sa vždy vo väčších rozmeroch. V tomto krušnom rozpoložení krajiny, kresťanská ľudová strana nemôže sa k inému odhodlať, len aby rozhodne a neohrozene bojovala za zpiatkyvedenie normálneho parlamentárneho stavu, za zastavenie úraziak verejného práva a za purifikáciu celého

verejného života. Proti tomuto mnohí dvíhajú tú námietku, že v týchto zápasoch máme aj takých spolubojovníkov, ktorí s nami neni sú jednej mienky. Toto mnohí používajú k odľahovaniu sa od spoločného boja. My, kresťanská ľudová strana, nenasledujeme ich v tom a v tom ani nasledovať ich nemôžeme a ďalej bojujeme za historické tradície, za práva krajiny, a za očistenie a zabezpečenie verejných mravov.

Ja som toho pevného presvedčenia, že pamiatku mojeho osláveného otca vtedy zasväťujeme najlepšie a blahonosné intencie jeho vtedy plní najvydatnejšie, *keď kresťanskú ľudovú stranu vedem po dosavádnej ceste.* (Hlučné éljen.)

Politikovia uhorska vôbec obľubujú pohodlie. My vyslancovia kresťanskej ľudovej strany, terajšie prázdny parlamentu k tomu upotrebuje, *aby sme organizáciám kresťanskej ľudovej strany zadovážili čo možno najviac členov.* (Všestranný potlesk a hlučné éljen.)

Karol Huszár, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu šarvárskeho za tým vysvetľoval terajšie rozpoloženie parlamentu. Vyslovil sa dôrazne, že keď kresťanská ľudová strana organizuje sa po celej krajine, skrze to nezamýšľa rušiť jednotu opozičných stránok. Poťažne účinkovania kresťanskej ľudovej strany osvedčil sa rečník, že strana, ktorá v tak dlhom boji ako je terajšia, nechcela by v nepretrzenom spojení stáť s jej prívržencami, zriekla by sa svojho vlastného života. Za tým vysvetľoval veľkú významnosť a výhodu moderného organizovania strany v záujme katolíckych záujmov. Konečne v podrobnostiach vysvetľoval a spolu aj vrele odporúčal podporovanie a rozširovanie časopisov kresťanskej ľudovej strany.

Pápežský praelát, krajinský vyslanec Ján Molnár, za veľkej všestrannej oduševnenosti vysvetľoval základné stanov organizácie strany a dopodrobna predložil praktické jej prevádzanie.

Titulárny biskup Anton Mohl vyhlásil za tým jednohlasne vynesené uzavretie, že organizácia kresťanskej ľudovej strany prevedená bude po celom území rábskej stolice a zapalitou rečou zakľúčil konferenciu.

Vodcovia kresťanskej ľudovej strany neni sú utisnutí na verejnú pochvalu. Pred celým svetom chváli ich blahonosné účinkovanie. Pomáhaj im Boh v ich ďalších bojoch!

Najdôstojnejší pán kniežaprimas o pevnom katolicizme.

(Pokračovanie.)

Dľa učenia katolíckej cirkvi dôkazom správnej modlitby sú skutky — je žioto. Neplodná modlitba je spolu aj zcela neosožná. Kto po modlitbe neni usilovnejší, práceschopnejší a obetivejší, ten sa zle modlil. Kto v modlitbe hľadá duševné natchnutia, videnia, očakáva zvestovania, ten sa klame, bo v modlitbe silu treba hľadať proti náruživosťam a chybám, silu ku snášaniu trápenia a plneniu našich povinností. Ako viera mrtvá je bez skutkov, zarovnak aj modlitba bez cvičenia sa v čnosťach, je len prázdne a bezcenné mrhanie času. Dľa slov apoštoia, modlitba ku všetkému je osožná, súčlubo na prítomný a budúci život. (I. Tun. 4, 8.)

Veľmi sa mýlia, čo sa nazdávajú, že vnútorný život pripravuje len k druhému svetu, pre prítomný život ale nedonáša žiadneho osohu. Prví rozširovatelia kultúry, ktorí vykoreňovali prastaré lesy, vysušali močiare, robili cesty a obrábali zem, silu ku tejto nevďačnej práci čerpali zo zkrúšenej modlitby. A z toho istého prameňa čerpajú duševnú silu tichí, trpiaci, pokojní robotníci i medzi nevýslovnými trpkosťami verné manželky, opustené, samotné dievky a v službe, životnú silu ničiacej obetivosti stojáce milosrdné sestry. Tieto zriedkavé príklady kresťanskej obetivosti, pozbavené pokladov vnútorného duševného života, pozbavené by boly tajemstva ich sily, odhodily by od seba prácu, vyhýbaly by obetivosti a pretrhly by sa zdánlive konečná niť ich trpezlivosti.

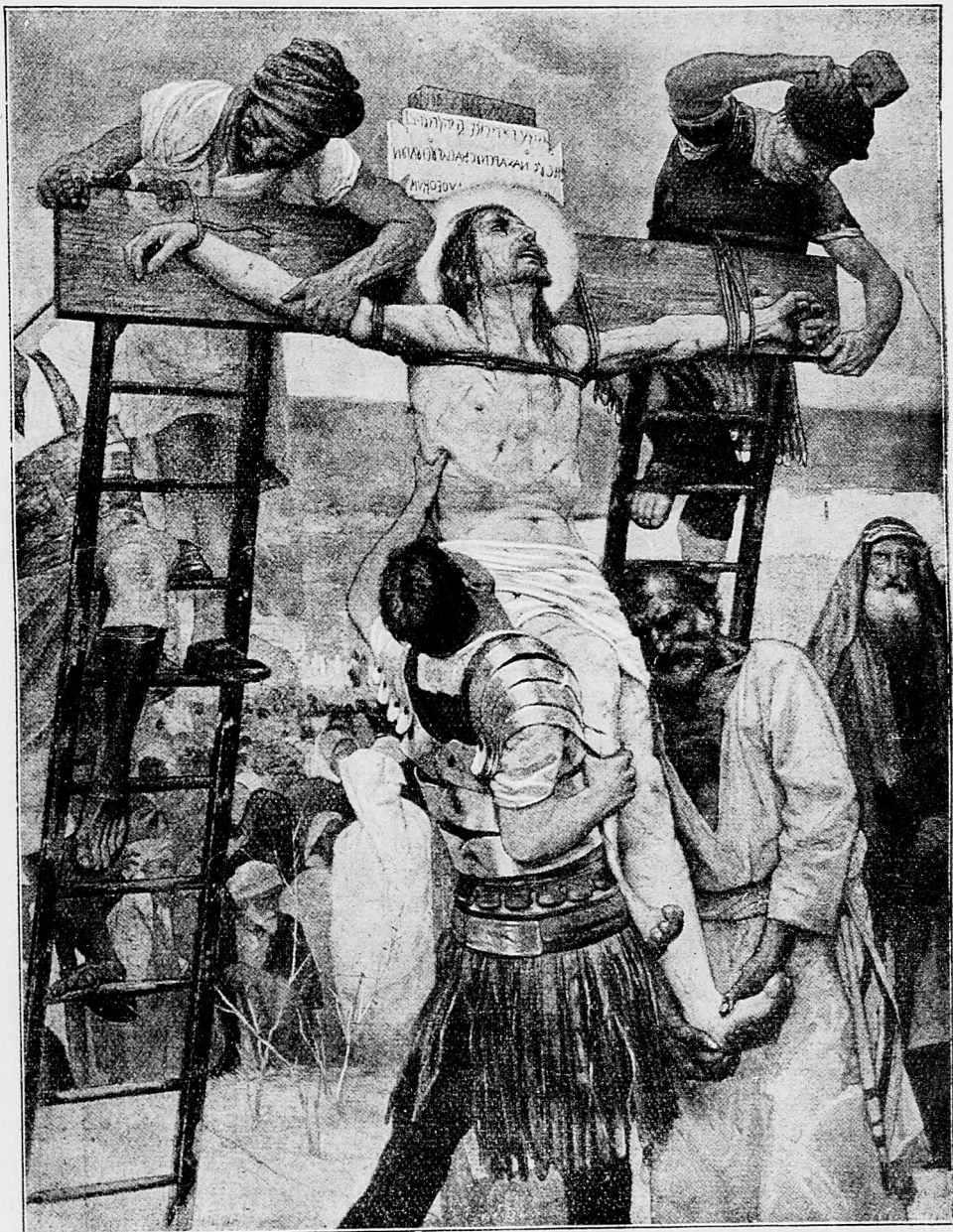
Svätí cirkvi, ktorí každodenne cez mnoho hodín strvávali v modlitbách, tolko času našli ku práci, že s obdivovaním stojíme nad úspechami nesmiernej ich účinnosti. Kto by sa opovážil povedať, že svätý Bernát, Tomáš Akvinsky alebo Bonaventúra nepracovali tolko, ako bársktorý vynikajúci muž ich obdobia? Keď pohliadneme na veľké folianty ich spisov, keď povážime, že pri neustálej práci cestovali do najďalších krajov, ich listami smeru dávali celému svetu, vyučovali na rôznych miestach, vieme sa dosť načudovať, kde vzali času, aby každodenne modlili sa cez viacej hodín. Ich zázračnú pracovitosť len vtedy vieme pochopiť,

keď známe z hlbín nábožnej duše vyvierajúce sily. Pustovníci starého sveta, mniši stredoveku naši horliví reholníci, proti ktorým tolké námietky dvíha moderné pokolenie terajšieho obdobia, to učili a vyučujú, že duševné zdokonaľovanie nemožné je bez neustáleho duševného zamestnávania a že duševný a mnišský život upáda tam, kde nepracujú. (Augustín. De op. Monach. 30. 38.) Životných úloh prenesenie z tohoto sveta do druhého, síl našich stavanie do služby posledného cieľa, nevedlo ku oslabnutiu človečenstva, ba oproti bolo to do sveta vylúčenie síl nových a nekonečných. Viera vo večný život, v nesmrteľnosť duše, aj pred založením cirkvi boli prameňom pracovnej sily.

Základné životné úlohy nie cirkev preniesla z tohoto sveta do druhého, lež urobil to sám Stvoriteľ. Povolanie k večnému životu, dočasnú, ku zadováženiu zásluh určenú povahu života, cirkev len upevnila vo všeobecnom povedomí človečenstva. Ona život postavila v službu konečného cieľa! Túto námietku ochotne prijíma cirkev. Bo opravde hrdá môže byť na tento jej skutok. Čím vznesenejší a túžebnejší cieľ vytýčime dakomu, povzbudzujeme ho tým ku väčšej práci. Už Aristoteles povedá, že konečný cieľ je prvá pohybujúca sila. Katolíckou cirkvou vytýčený cieľ: blahoslavenstvo večného života, je najmohútnejšia hýbajúca sila, ktorá k novému životu pohla a prebudila posiaľ slabé potencie. Tak veľké motívy nikto a nikdy nevedel postaviť do sveta. Cirkev vytýka nám nielen náš veľký a konečný cieľ, lež spolu aj podporuje nás, aby sme ho dosiahnuť mohli. Ku sebe priviňuje, do svojho vlastného života nás vste-

puje a vzbudzuje v nás tú neustálu životnú pružnosť, ktorá vede ku cieľu.

Cirkev je živý organizmus, ktorý sám seba oživotňuje a nenosí v sebe zrno smrti, bo je v priestore a v dobe na veky žijúci Kristus, nikdy neustávajúca a neodpočívajúca činnosť božská. Z výšin nebeských pochádzajúca sila,

Ukrižovanie Pána Ježiša.

Duch svätý zoslaný bol na cirkev, ostáva a účinkuje v nej po všetky časy; túto prácu ale prevádza aj v jednom každom z nás, zakaiaľ sme živí členovia cirkvi. (Pokrač. nasl.)

Každý najmenej jedného člena zadováž Katolíckej Ľudovej Jednote!

Čo je s katolíckou autonomiou ?

Do života uvedenie katolíckej autonómie od veľa rokov darmo očakávajú katolíci Uhorska. Sľúbili im to v každej trónnej reči a do programu vzala to každá vláda. Roky uplyvajú, vlády sa menia. Patričné kruhy krajinskej právy a i samé zákonodárstvo na všetko iné myslia len nie na prevedenie autonómie katolíkov. O tejto opravde životnej otázke katolíckeho obyvateľstva krajiny viedenskej noviny *Information* minule uverejnili veľavýznamný článok, ktorý podávame v nasledujúcej osnove:

«V kruhoch katolíckeho obyvateľstva Uhorska od istého času badať vzrastajúcu nepokojnosť, ktorej príčinou je pokračovanie Tiszovej vlády, poťažne záujmov a otázok katolíckeho obyvateľstva krajiny. To je v prvom rade *životná otázka uhorského katolicizmu, totižto autonómia; kedy už konečne zákonne rozriešia túto otázku?* Od roka 1867. nachodí sa táto otázka v každej trónnej reči a v programe každej vlády; 1897. zvolaný katolícky autonómny kongress v porozumení s biskupským sborom, s panovníkom akožto s najvyšším patrónom katolíckej cirkvi v Uhorsku a s pápežom, po dlhoročnom pojednávaní úplne rozluštil otázku katolíckej autonómie. Gróf Albert Apponyi minister vlády z koalície utvorenej zostavil už aj osnovu zákona o katolíckej autonómii, následkom padnutia koalíciej vlády ale zákon ten ostal len na papieri. Nasledovala za tým Khuen Lukács-Tisza triumvirátu «slávna» éra. Apponyiho nástupca, gróf Ján Zichy zväčša a v celosti úplne porozumený bol s Apponyiho zákonným návrhom, predsedovia kabinetu ale, Khuen, Lukács a Tisza, «*našli iné, dôležitejšie záležitosti*» a neúčinnili zadost oprávneným požiadavkám tých katolíkov, *bez pomoci ktorých nikdy by neboli dosiahli väčšinu v parlamente*: oni museli sputnať parlament, zcela odzbrojiť opozíciu, sriaďovať panamy, pobúriť politické a spoločenské pomery krajiny; katolícku autonómiu ale neuviedli do života, bo ju nechceli do života uviesť. Postavili sa na stanovisko starých liberálov: 13 millionov katolíkov nech tvoria ochotne hlasujúcu tlupu liberálov, ostatne ale majú byť občania druhej a tretej triedy. Gróf Tisza otázku katolíckej autonómie len jedon raz spo-

menul a to z príležitosti jeho «zvestného» vyjednávania s Rumunmi, ktorí okrem revízie pápežskej bully, vydanéj z príležitosti utvorenia hajdudorogského grécko-katolíckeho biskupstva, pre rumunských gréckych katolíkov, žiadali i zvláštnu, národnostného náteru, katolíckym zásadám teda zcela protivnú autonómiu. Tisza na to nepovedal ani áno ani nie a so všetkými katolíckymi záležitosťami vôbec pohráva sa ako mačka s myšou. Toto pokračovanie úplne označuje intolerantného kalvínskeho a katolíkov hlboko urážajúceho ducha, tohoto v Rakúsku nad všetky zásluhy obdivovaného štátnika. Prítomne orgán 300.000 členov počítajúcej Katolíckej ľudovej Jednoty vo veľa vážnej forme zaoberá sa s katolíckou autonomiou, keď sa pýta: «*Čo je s katolíckou autonomiou?*» a spolu vyslovuje aj to oprávnené upodozrenie, že Tisza jeho sľub o katolíckej autonómii zas len ako lákadlo predloží katolíkom a to pri najbližších krajinských voľbách. Posledná konferencia biskupského sboru Uhorska, vydržiavaná 18. marca, nemala príležitosti zaoberať sa s otázkou katolíckej autonómie, hovoria ale, že knieža-primas *Csernoch* deň pred konferenciou s nevôľou spomenul pokračovanie kabinetu, aké prejavuje v otázke autonómie a podobne vyslovili sa aj ostatní biskupi. Katolíci Uhorska zcela oprávnenú príčinu majú k tomu, aby Tiszu prinútili k označeniu rozhodného stanoviska, aké zaujíma v tejto otázke. Okrem toho vznikol aj pohyb tým cieľom, že poprosia sbor biskupský, aby odhliadnuc od politického smeru, postavil sa na čelo katolíkov a keď treba, zakročil aj u samého panovníka. Bol by už skutočne sverchovaný čas, aby katolíci Uhorska sjednotili sa aspoň v tejto veľavážnej otázke a kalvínským liberálom ukázali, že s 13 millionov štátu a dynastií vernými katolíkami neslobodno frivolne sa pohrávať.»

Viedenské noviny *Information* takto píše o otázke katolíckej autonómie. Či nemajú pravdu? Čo povedia na to katolíci Uhorska?

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Z Nitrianskej.

To je pravda, že od nás málokedy počuť dobrý chýr. Aj včul sa musíme žalovať na prechmaty zdivelých stoličiarov, ktorí vo všetkom nasledujú Štefana Tiszu. Nepredarmo pozvali Nitriansko «sandžákom», bo veru často-krát stávajú sa tam také veci, aké na dennom poriadku byly v dobe turčínov a mnohí nitrianski páni privlastnili si ten systém, s akým volakedajší tureckí bašovia a begovia trýznili poddaných.

Od piešťanskeho shromaždenia stalo sa už, že slúžnovci nedovolili poradu Katolíckej Ludovej Jednoty, bo tam vraj politizujú, vládu kritizujú, grófa Štefana Tiszu biľagujú a kortešujú v prospech kresťanskej ludovej strany. Ako vidno, tí páni božia sa verejnosti. Božia sa o mandáty, bo Tisza pri budúcich voľbách s hornouhorských okresov chce sohnaf svoju väčšinu. Veď už od včulka chystá sa k tomu. Preto sú nitrianski páni stoličiaro takí nasršení. A že obnovif chcú násilnú a tyranskú dobu Bánffyho, dokázali to i dňa 15-ho marca v No-

«A smútia ulice Jeruzalema...»

Piešťanské shromaždenie tamojšej Katolíckej Ludovej Jednoty, ako čo by hromom bolo bývalo pre pánov stoličiarov, tak sa ho nala-kali. Zaraz sa radili v Nitre, čo a jako udusiť každý pohyb, ktorý nie mungovia riadia. To chcú tí páni docielif, aby lud nitrianský nepočul posudzovať Štefana Tiszu a jeho mungovcov. Aby nepočul o panamách, v nichž sa celá mungovina topí. Aby sa nikto neopovážil spomenúť účinkovanie nitrianských mungovských poslancov, ktorí posial ani len hubu neotvorili na sneme, Udusiť a utlačif protivnú mienku, je účelom nitrianských stoličiarov.

vých Zámkoch, keď tamojším kresťanským socialistom policajny kapitán zakázal vydržiať vlasteneckú oslavu.

Po celej krajine zvykli zasvätiť pamiatku 15. marca roku 1848. Posial nikde nezabránili tú slávnosť, ba ovšem, nútili obce, aby daly výraz svojmu vlasteneckému citu. Tu však nitrianski stoličiaro zabudli na vlastenectvo, s ktorým sa posial vychvalovali a novozámski kresťanskí socialisti nesmeli oslavif pamiatku tlačovej slobody so «Szózatom», s nacionálnou hymnou a s piesňou «Talpra magyar», bo múdry policajný kapitán: Szilárd Justh v rečníkoch

nevidel dostatočnú garanciu, bál sa, že budú búriť. A takto zahaňbení kresťanskí socialisti, museli udusiť v sebe svoj vlastenecký cit a bárs apellovali na ališpána proti kapitánovmu rozkazu, nesmeli slávnosť vydržiavať.

V nitrianskej teda už ani vlastenecké slávnosti neslobodno usporiadať kresťanským socialistom, ktorí tak blízko stoja k ľudákovi. Prečo nie? Lebo múdri stoličiarci vopred vedeli, že v Nových zámkoch nielen že by boli oslavovali slobodu Uhorska, lež rečníci boli by spomenuli aj tú slobodu, ktorú s pomocou drabantov a žandárov po celej krajine uvádza gróf Štefan Tisza. A Tiszu a mungov, ani jeden opozičný rečník nesmie vziať na jazyk, bo mu zastupiteľ vrchností hneď odejme slovo a ešte aj trestné pokračovanie zavede proti nemu.

S tým, že policajný kapitán zabránil oslavu 15. marca, nezmungovčil novo zámckých kresťanských socialistov a nepotúžil ich vo vlastenectve, ba ovšem, naučil ich, že aj vlastenectvo je hriech, keď sa nelúbi nitrianskym stoličným pánom.

Nitran.

Za kresťanskú ľudovú stranu.

V «Krestane» som čítal článok, ktorý o organizácii kresťanskej ľudovej strany uverejnil osvietený pán praelát pápežský a krajinský vyslanec Ján *Molnár*. Všetko je to pravda, čo píše. Volaako klesáme. Nezaujímá nás ani náboženstvo, ani politika, ani verejný život. Túžime po odpočinku. Za zbytočnú držíme každú organizáciu. Keď aj precítneme z tuhého spánku a zanecháme pohodlie, naša zaujatosť trvá len za chvíľu a potom znovu sa začne lieň. To není dobre. Nesmieme sa dobrovoľne sami seba na smrť posúdiť, musíme sa aj o politiku zaujímať. Nie o mungovskú, ktorú prevádzajú panamisti a kadejakí násilníci, lež o politiku kresťanskú, ktorá sa nachodí v programme kresťanskej ľudovej strany. Jestli sme dobrí katolíci a obetaví krajinskí občania, nevyhnutne pripojiť sa musíme ku kresťanskej ľudovej strane. Od mungov nemáme čo očakávať, veď tí nás obrali o všetky práva občianské a ožobračujú nás jednostajne. My slovenskí katolíci majme pokoj s mungovcami. Tí majú židov a kade-

jakých lakomých potrimiskárov. My nechodme medzi nich. Držme spolu práve tak, ako spolu držia viedeňskí katolíci.

Vo Viedni minulého týždňa volili 48 mestských reprezentantov a vyvolili všetkých zo stránky kresťansko-sociálnej. Voličiaci boli zväčša malí priemyselníci a úradníci. Židia, liberáli a socialdemokrati najdivšie kortešovali za svojich kandidátov, kresťanských socialistov ale nevedeli prevládať a pri včulajšej organizácii ani ich neprevládnu.

Keď pomyslím na viedeňské volby, vzdychnem, prečo my není sme tak pevného presvedčenia? Prečo my pri volbách nevládzeme poraziť našich protivníkov?

Prečo? Ani sa nepýtajme. Budme takí, ako sú viedeňskí katolíci. Všetci slovenskí katolíci prihlásme sa ku kresťanskej ľudovej strane, konajme svoju povinnosť a vtedy aj my zvíťazíme. Vo Viedni nepijú oldomáše a neplatia za hlasy, lež idú ku hlasujúcej urne ako bezúhonní a statoční voličia: zdarma.

Tak má byť aj u nás. Na to máme hladieť, aby len katolíctvo zvíťazilo.

Jestli naši slovenskí katolíci budú takého pevného presvedčenia, na celej čiare zvíťazí kresťanská ľudová strana.

Korteš.

Nový útvar na Balkáne.

Grécko-srbsko-černohorský spolok.

Cez mesiace trvalo pojednávanie medzi gréckymi, srbskými a černohorskými vládami, až sa napokon skončily a tri tieto krajiny pod ťažkými podmienkami utvorily medzi sebou alianciu. Spolok ten najmä pre Montenegro (Černohoru) je mimoriadne dôležitý. Malá krajinka kráľa Mikuláša (Nikitu) stojí pred vážnymi komplikáciami, ktoré jej brozia zo strany novej Albánie. Montenegro, Černohorsko po balkánskej vojne, ako je známo, smohútnelo novými územiami, lenže ubudlo na obyvateľstve. Jasnáľho Albánia spevnie, Černohorsko dosť ľahko stane sa strediskom panalbánskych snáh, ponevác značná čiastka jeho obyvateľstva pozostáva z Albáncov. Keď ale medzi hranicami Albánie nové zmätky vzniknú, to pre Černohorsko bude znamenať, aby sa ozbrojovalo. Peňazí ale k tomu Černohorci nemajú. Rusko,

ktoré predtým takmer zcela udržiavalo malé Černohorsko, od jedného času proti tejto krajine ochladlo, ba najnovšie zastavilo aj vyplatenie tých poldruha millionov frankov, s ktorými poslal prispievalo ku zaokrytiu vojenských výloh. Ešte pred balkánskou vojnou, mimo tohto obnosu Rusko zbraňou, muníciou, šatstvom a potravinami opatrilo Černohorsko. Ba aj vojenských dôstojníkov poslalo do Montenegro. Včul ale zavrelo už aj ten dievčenský školský ústav, ktorý poslal pod patronátom

Ryba so štyrmi očami.

ruskej carevnej od roku 1869. účinkoval v Cettinje. V kruhu diplomatov to povrávajú, že Rusko preto sa hnevá na Montenegro, bo Nikita bez dovolenia ruského cára začal vojnu s Turkami. Jestli je tomu tak alebo či pre inú príčinu odvrátilo sa Rusko od Černohorcov, to nemení na veci, dosť na tom, že ruské ruble negúľajú sa viac z Petrohradu do Montenegro, a tak neni divu, že Nikitovi je do zúfania, bo peniaze aj králi potrebujú. Albánsko je pre Nikitu tvrdý orech, bo stojí pod protektorstvom

Talianska a rakúsko-uhorskej monarchie a tieto dve veľmoci v Albánsku majú celkom iné záujmy, ako kráľ Nikita.

Jedon vysokého postavenia srbský politik a bývalý minister o Černohorsku takto sa vyslovil:

Pre Montenegro jediná životaschopná politika bola by, keby sa ku Srbsku pripojilo. Ani to nepostačí, že stojí v aliancii s Grékom. Montenegro so Srbskom musí vstúpiť do diplomatickej, vojenskej a hospodárskej unie, bo dnes docela neschopné je k tomu, aby vojsko udržalo a balkánska vojna skvele dokázala, že smelosť a hrdinskosť ešte nepoistia víťazstvo. K modernému vystrojeniu vojska, potrebné sú ohromné peniaze. Montenegro len tak bude žiť a len tak ostane slavianskou krajinou, jestli si svoje vojsko tak sdokonáli, jako s veľkými výlohami sdokonálilo si ho Srbsko. Zarovnak, prvotriedne záujmy Srbska sú, aby s Montenegro bolo v najužšom spojení. Hlavné záujmy Srbska sú hospodárske.

Ten náhľad, ktorému v cudzozemsku najmä v monarchii začali veriť, že Srbsko chce Nikitu trónu pozbaviť, je mýlny. My si predstavujeme taký spolok, aký jestvuje medzi nemeckými štátmi. Prirodzená vec je, že vodcom toho spolku by bol srbský kráľ. To by ale od Srbska bola veľká politická chyba, keby Nikitovú dynastiu trónu pozbavilo alebo sebe podriadilo.

Vyhlásenie nového tlačového zákona.

V úradnom liste 29. marca s klauzulou kráľovskej sankcie uverejnený a s tým vyhlásený bol nový tlačový zákon ako XIV. zák. čl.; do života vstúpi so štrndstym dňom po vyhlásení, teda 11. apríla. Zákon ten v celej jeho sústave je radmieru prísny a pri najmenších previneniach sa proti nemu, ostré a citlivé pokuty ustáľuje nielen pre redaktorov, dopisovateľov, majiteľov, lež ešte aj pre sadzačov novin.

Podelenie volebných okresov.

Zákon o podelení volebných okresov vyhlásený bol 1. apríla spolu i s podrobným nariadením, ktoré minister vnútra vydal v súvislosti s týmto zákonom a ktoré medzi nariadenia vpísané je pod číslom 55.000—914. B. M.

Zasadnutie snemovne veľmožov.

Snemovňa veľmožov 2. apríla predpoludním vydržovala zasadnutie, v ktorom pojednávali zákonné predlohy o štátnej podpore morských plavebných spoločností, o bosensko-

svoje čaty z vyprázdníť sa majúcich albánskych území, ale súčasne posíela ta bandy, ktoré grécke vrchnosti organizovali a zaopatřily zbraňou. Položenie na týchto okoliach stáva sa zo dňa na deň hrozivejším. Všetky príznaky poukazujú na to, že grécka vláda schvaľuje uda-

Rodinná blaženost.

hercegovinskej železnici a o vyvlastňovaní území na Prímorí.

Položenie na Balkáne.

Albánska vláda zastupiteľom veľmocí v Durazze odovzdala obežník, v ktorom hovorí nasledovné: Grécka vláda domov volá síce

losti v Epyrusi. Ponevác grécke čaty z južných miest Albánska do 31. marca musely sa vyprať, albánska vláda prosí veľmoci, aby uplatnily svoj vplyv u gréckej vlády tým cieľom, aby tomuto smutnému stavu bol koniec urobený. Albánska vláda by s vďakou prijala zakročenie veľmocí, bo by nerada porobila také poriadky,

Arabská škola.

ktoré by na Balkáne mohli vyvolať len novšie zmätky.

Bulharská telegrafiná agentúra z dobre informovaného miesta dozvedá sa, že Srbi v Macedonii tyranským spôsobom odzbrojújú Bulrov. Temer všetkých Bulharov, ktorí ostali v Macedonii, zatvárajú pod tou zámienkou, že skrývajú zbraň. Srbskí agenti v svojej slepej nenávisti idú tak ďaleko, že pašujú zbraň na miesta Bulharmi obydlené a najdenie zbrane potom zavadá im záimku ku ukrutným poporiadkom. Takto sa to stalo v obciach Oknejo a Smilica v okrese Kratovo, kde zatkli mimoriadne vela Bulharov. V okrese Kratovo Srbi dosiaľ uväznili 653 bulharských sedliakov a vyhrážajú sa, že 50 z nich popravia. Majór Renkovič v Kratove verejne to vyhlasuje

VELKOPÔSTNA BESEDNICA.

Časté, každodenné prijímanie a prijímanie detí.

Ako každého kňaza a každého, ktorému sú duše sverené, povinnosťou je, aby kráľovstvo Ježiša Krista, to jest katolícke zásady a prikazy božie dľa vysvetlenia sv. evanjelia upotrebené a prevedené boli aj vo verejnom živote, tak je svätou povinnosťou kňazov a rodičov započat so všetkou náležitosťou, aby predpisy pápežove, ktoré sa vzťahujú na sv. prijímanie, prevedené boli. Kto v tej záležitosti ruky vo vačku drží, hreší a síce v tej miere ťažšie, čím značnejšie sú následky tej nedbanlivosti.

A jakéže sú následky nezachovania pápežských predpisov?

Mnohé duše idú na zkažu bez apoštolstva za časté prijímanie. Mládež vôbec nemôže odporovať a bojovať proti telesným naruživosťam a zvláste proti tajným hriechom, bez častého sv. prijímania. Časté sv. prijímanie je prostriedkom, ktorý zachováva a udržuje v duši šiesty a deviaty prikaz boží; ako z druhej strany práve tieto hriechy sú najväčšou prekážkou častého prijímania, zvlášt u mládeže. Ani dáka povodeň, uchvacuje toto tajomstvo bezbožnosti, tieto tajné hriechy, mládež do záhuby. Ani dáka morová rana nakazuje už školské deti a činí ich bezbrannými otrokmi satana. Ani dáka kliatba leží ten hriech na dnešnom pokolení. O veľmi veľa vypráva sa o slobode a neodvislosti! A medzi mládežou nebolo otroctvo vášni, povedám satana, nikdy tak veľké, ako dnes.

Vypráva sa o osvete mládeže v tej veci. tak hovoril i had v raji o osvete našim prvým rodičom. Táto osveta privádza našu mládež ešte viacej sústavnejšie a úradne do bahna hriechu; bo čo osoží osveta ducha, keď srdce býva zkažené a vôľa slabá a bezodporná. Osvetou býva

ten hriech len vedomejším a tak bezbožnejším, viac diabolským. Katolícka Cirkev však má v tej veci pravdu, keď učí, že iskra žiadostlivosti, čo následok dedičného hriechu, leží v človekovi od počiatku a že oheň pod popolom musí sa držať tak, aby neškodil a musí sa hasiť. Priležitosť a osveta len to účinkujú, že tá iskra sa chytí a ostáva veľkým požiarom a zvykom, ktorý prirodzenými prostriedkami nemôže sa viacej zahasť a neškodným učiniť.

Ale Cirkev má silný protijed proti tomuto hriechu. Cirkev má hasivý nástroj proti tej iskre, proti tomu ohňu zlej žiadostlivosti. A to je *sväté prijímanie*, a síce časté, každodenné prijímanie, keď ten hriech je silný a široko ďaleko rozšírený. Sv. prijímanie je aj veľký, od Boha nám daný ochranný prostriedok, aby plamene nevybuchly, ktoré sú vstave podpálif celého človeka. Jedným slovom, sv. prijímanie chráni a zachováva nevinnosť dieťaťa a spojené so sv. spovედou, pozdvihuje zase tých, ktorí klesli a je istým prostriedkom k úplnému vyzdraveniu. Pius X. má pravdu, keď vraví: «deti ku Kristovi!» Za našich dňov viacej než inokedy! Nutná škola je otrávená. rodina je na rozpadnutie, jedovitý dych tej morovej rany je v povetrí, kde a jako môže ešte byť dieťa zachránené? Prastaré zákony cirkevné musia zase byť uvedené. Keď Kristus sám nevezme k sebe dieťa a ho nezachráni, ktože zachráni ešte mládež? — praví Pius X. A je ešte článok viery, že sv. prijímanie samo účinkuje, to jest účinkuje skrze samého Krista.

My katolíci musíme sa v súkromnom a verejnom živote zase celkom vrátiť ku katolíckym zásadám, učeníu a cvičeniu, len potom nám pomôže Boh. Preč s tým rozriedeným katolíctvom, ktoré Boh nenávidí, keď praví: «Ponevác ste vlažní, vyplujem vás z úst svojich». Pravé katolíctvo záleží vlastne v tom, že duše chráni a získava, ako sám Kristus prišiel, aby duše zachránil a kráľovstvo božie založil a rozšíril a katolíctvo nemôže nikdy s bludom smluvu učiniť, bo je jedno s Bohom, ktorý netrpí vedľa seba cudzích bohov.

Táto pravda platí poľahke aj na časté, každodenné sv. prijímanie a včasné prijímanie detí. Musíme sa teda pričiniť, aby sme katolícke učenia a cvičenia užívali dľa vyzvania sv. Otca. Náležite musíme túžiť, aby sme ich úplne uskutočnili, potom nezhréšime a sme opravdiví spolupracovníci námestníka Ježiša Krista. Toto sa týka nielen kňazov ale zvláste i rodičov, ktorí sú od Boha zaviazaní vychovávatelia svojich pokrstených detí. Ako žiadali pre svoje deti krst, musia tiež žiadať pre nich aj pokrm, to jest sv. prijímanie.

Keď jednúc učený bohoslovec istému farárovi, ktorý požehnané pracoval vo svojej obci, povedal, že predsa deti musia pred sv. prijímaním byť predovšetkým dobre poučené, aby úkon lepšie rozumely, praktičný farár odpovedal:

«Tak-tak, pane, teraz zase ste krivo strelil! Deti neprijímajú pre náuku v náboženstve, ale pre milosť,

ktorú im dáva prevelebná Sviatosť. Ovšem! Nauka v náboženstve nemá sa skončiť s dvanástym rokom, Práve teprv by sa mala začať a mala by byť povinná najmenej do osemnásteho, vlastne do dvadsiateho roku. V tom máte docela pravdu. A každý duchovný správca vám to potvrdí, že najlepšia a najtrvanlivejšia nauka v náboženstve udeľuje sa medzi štrnástym a šesťnástym rokom. Ale čo má to s tou otázkou prijímania detí? Myslíte pane, že tajomstvo prítomnosti Ježiša pod spôsobami chleba a vína štrnásť a šesťnásťročným deťom lepšie pochopia ako osem a desaťročným? Nikdy. Oproti, čím nevinnejšia a čistejšia je duša, tým veriacejšie prijíma prevelebnú Sviatosť. Vidíte, môj pane, vraví farár ďalej, keby odomňa záviselo. vtedy by som už osemročným deťom pripustil k sv. prijímaniu, keď boli poučené o prevelebnej Sviatosť. Čo povedal Spasiteľ? «Nechajte malučkých ku mne prísť a nebráňte im to.» Prečože máme brániť malučkým, aby išli ku drahému Spasiteľovi a ho prijali do svojho srdca?

K tomu pravi istý kapucín: «Keď teda to povedá jeden duchovný správca, ktorý v spravovaní fary ošedivél, keď sa tak vyslovuje jeden farár, ktorý pri obnovení krstných sľubov v deň prvého prijímania s hojnými slzami oplakáva duševnú núdzu tak mnohých detí, áno, keď je takého náhľadu duchovný pastier, ktorý má rôzne zkusenosti, vtedy ovšem každý farár môže a má ďakovať sv. Otcovi za jeho nariadenie a hovoriť s božským priateľom detí: «Nechajte malučkých ku mne prísť a nebráňte im to, bo ich je kráľovstvo nebeské.» (Mat. 19. 14).

Poľahky nariadenia o častom a každodennom prijímaní niektorí myslia, že tým sa má len to rozumieť, že máme vôbec len podporovať častejšie prijímanie sv. Sviatosť. Ale to je len najmenej, čo je mieneno v nariadení. Pápež doslovne viac žiada; a síce žiada *častejšie a každodenné sv. prijímanie*. Pod častejším prijímaním už dávno rozumelo sa prijímanie každých štrnásť dní a týždenné, ba častejšie v týždni a tak sa má rozumieť slovo *časté* v nariadení pápežovom. Mesačné prijímanie zaiste nemôže sa menovať častým prijímaním, hádam len ohľadom na tých, ktorí prijímajú len raz v roku na veľkú noc, aby neboli vyobečovaní z Cirkve.

Súrme na časté sv. prijímanie, ako sv. Otec chce a to aj na každodenné prijímanie; kážme o častom prijímaní a to príhodne a neprihodne, vytrvávajme v tom a prosme pri každej príležitosti a v trpezlivosti. S trpezlivosťou a vytrvalosťou nevystane výsledok. Medzitým katolíci a to aj mužovia, ešte o veľa skôr dajú sa k tomu získať, ako niektorí si myslia. Už často sa príhodilo, že kde sa kázalo o častom prijímaní vo smýsle pápeža, ľudia sami prišli a hlásili sa k častému prijímaniu, bo citia veľkú potrebu sv. prijímania.

V istom fabrickom meste, ktorého obyvatelia skoro z polovice sú socialisti, správca fary oduševnene kázal o nariadení pápežovom. A čo sa stalo? Robotníci robotnice fabriky prosily včas ráno o sv. prijímanie, prv než by šly do roboty. Počet prijímajúcich vždy

pribýval, tak že v robotníckom predmestí zavedené bolo nielen častejšie než každodenné sv. prijímanie a behom roku prijímalo štyridsať tisíc. Správca sám divil sa nad tým okázalým hnutím.

CHYRNÍK.

Najdôstojnejší pán knieža-primas arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján *Csernoch*, na prosbu Krajinského spolku, prot súbojom 26. marca večer o 6. hodine vo veľkej sieni Sv. Štefanského spolku, za prítomnosti početného obecectva a popredných tried hlavnomestského obyvateľstva, veľavýznamnú, všestrannú pozornosť vzbudzujúcu prednášku držal o stanovisku katolíckej cirkvi proti súbojom.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie na katolícku tlač daroval 4 tisíc korún, na fond Dionyza Göresönyiho nedávno v Pánu zosnulého katolíckeho spisovateľa a novinára 50 kor. a na podporu istej chudobnej rodiny 10 kor. — Arnold Hoffmann, pápežský kaplán a profesor bohoslovnia, v katolíckom autonómnom kruhu držal prednášku o náboženských zásadách. — Spolok Alžbety, v ktorom opatrujú nevyliciteľných chorých, 24. marca vydržoval ročné shromaždenie, v ktorom podaná bola zpráva o celoročnom účinkovaní spolku. Dľa tejto zprávy pod vedením 4 mnišiek v nemocnici opatrovali 96 nevyliciteľných chorých, z ktorých 18. umreli a ostatní ostali v ďalšej opatere. — Hilár Nemes, profesor a kňaz praemonštratský, 22. marca v spolku katolíckych tovarýšov prednášku držal o bojoch za slobodu prevádzaných r. 1848. — Kresťansko-sociálny spolok 22. marca vydržoval ročné shromaždenie, v ktorom za predsedu znovu vyvolený bol kaplán Jozef Stancsó a spolu znovu vyvolení boli aj všetci predošlí úradníci. Ku podpore katolíckej tlače v októbri minulého roku na území košického biskupstva zavedená bola sbierka, z ktorej príležitosti sobierané bolo 4234 korún. — Ondrej Sikorsky, pápežský titulárny kaplán a farár obce Gálszecs na vranovský dom Piusa ostaralých a nemocných kňazov daroval 50 korún. — *Göröginye*: Jozef Blamár, radca biskupskej sv. stolice a tunajší farár v 79. roku života po 57-ročnom blahonosnom účinkovaní vo vinici Pána a 51-ročnom tunajšom farárskom pracovaní 20. marca usnul v Pánu, za prítomnosti duchovenstva celého okresu a početného národu k večnému odpočinku uložili ho 23. marca. — *Hollóháza*: Košický antialkoholický spolok 22. marca zariadil tu shromaždenie, v ktorom o záhubnom vplyve alkoholu veľavýznamnú reč povedal dr. Imrich Kosztká, sudca košickej kráľ tabule a záhubu požívania alkoholu názornými obrazmi predstavil Alexander Heszke, biskupský protokolista. — Na uprázdnené stanice organistov učiteľov osvietený pán biskup vymenoval: do obce Butka Edmunda Sziklaihó a do Bodrogolaszi Juliusa Hodvabny.

Z biskupstva spišského. Penzijná základina diecezanského kňazstva koncom roka 1913. obnášala 316.437 korún. Osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v jaseň tej základine daroval štátny papier v cene 2000 korún.

Chýry zo Šáriša. *Prešov:* Tunajší katolícky kruh Rákócziho 22. marca zariadil literálny a sociálny večerok, na ktorom dr. Adalbert Ivány, budapešťanský krajinský archivár, za prítomnosti početného obecnstva prednášku držal o starobyľom Prešove. O zasvätení nedele vydať majú nové nariadenie, dľa ktorého zakázané má byť v nedelu popoludní pálenku predávať v krémách. Iné liehové nápoje ale údajne dovoľia predávať, čo je zrejším dôkazom toho, že si nevšímajú prosbopisy nepočtených obcí a mnohých stolíc, v ktorých cieľom prekazená mravného a hmotného úpadku ľudu vyslovená bola žiadosť, aby v nedelu a vo sviatky krémy cez celý deň zatvorené boly. — Alexius Novák grécko-katolícky duchovný, ktorý cez 8 rokov blahonosne účinkoval v Pensylvánii, nedávno v New-Yorku zadlávený bol elektrikou. Dr. Štefan Novák grécko-katolícky osvietený pán biskup prešovský v nešťastnom oplakáva svojho ujca. — Tunajšej policaji dali na vedomie, že z Nemecka vykázaní traja anarchisti, jeden Rus, druhý Čech a tretí Talian cestujú do Uhorska. Na ich príchod pripravená je prešovská policaj. — Domoveň slepých v Prešove dostala trafikku na špeciality dohánu. Okrem špecialít ale v trafike slepých dostať možno aj iný tovar, ktorý slepi dorábajú v tomto ústave. Tunajší potravný spolok 29. marca vydržoval ročné shromaždenie vo veľkej dvorane katolíckeho kruhu Rákócziho. — *Bardíjov:* Na tunajšej železničnej stanici 19. marca z neznámej príčiny vypukol oheň a zapríčinil veľa škody. — *Berzevice:* Ignác Berzeviczi, tunajší statkár v 66. roku života zomrel 15. marca. — *Orlô:* Na tunajšiu gr. katolícku faru za administrátora vymenovaný je Alexius Toronszky.

Chýry zo Spiša. Náš stoličný výbor 8. apríla vydržiaava svoje jarné riadne zasadnutie. Voliť majú podslúžneho na miesto Jána Urbányiho, čestného hlavného slúžneho spišskosobotského, ktorý odobral sa na odpočinok. — 1913-ročné záverečné účty našej stolice vykazujú výdavkov 485.832 kor. 46. hal. a príjmov 490.204 kor. 34 hal. — V našej stolici od 15. júla do 9. augusta vydržiaavať sa má krajinský hasičský naukobeň pre tých, ktorí chcú byť hasičskými dôstojníkmi. Miesto naukobeň ustálené bude len neskorej. — Minister náboženstva a výučby pre obecné priemyselno-učňovské školy spišskej stolice z krajinskej priemyselno-učňovskej základiny dovedna povolil 10.100 korún a sice gelnickej priemyselno-učňovskej škole 1400, novoveskej 1800, lubickej 1200, levočskej 1600, popradskej 1300, spišskobelanskej 1000 a podhradskej 1800. V levočskom kat. hl. gymnáziume 15. marca, uprostred peknej slávnosti a v sprievode zapalistej reči, levočský opáťfarár Celestin Kompanyik posvätil tie križe, ktoré náš osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy veľko-

dušne daroval pre miestnosti gymnázia. — V Kézmarku rozšíriť majú vodovod s útratami 16.000 korún. Minister vnútra mestu Kézmarok dovolil, že môže predať svoj tatranský majetok. — Slovenskovesská r. k. školská stolica za učiteľa vyvolila Franca Svábyho, bývalého učiteľa polanovského a šavnická r. k. školská stolica Viktora Loydla učiteľa vážeckého. — V Starej Vsi otcovia redemptoristi v jaseň vydržiaavať majú sv. missie. — V lese veľkej obce Merény lesný hájnik chytil dva osemtyždňové medvedy. — V Toporci toho roku obnovia katolícke farské bývanie s útratami 7000 korún.

Na podporu katolíckej tlače v košickom biskupstve v tlačovú nedelu sosbierali 4234 korún a druhá čiastka tlačovo-nedelnej offery arcibiskupstva ostrihomského obnáša 3235 korún.

Cár proti vodke. Ruský cár zaviedol boj proti pálenke. Vysokým vojenským predstaveným písomne sdelil, aby ho počas vojenských prehliadok, manévrov alebo iných slávností, viac nikdy neprivítali tak, ako predtým bolo vo zvyku, keď ho pri jeho príchode ponúkli pohárikom pálenky. Bo — tak písal cár v svojom nariadení — veľkým nešťastím celého Ruska je alkohol, ktorý nepočtené množstvo ľudí, ba celých rodín, privádza na zkažu v jeho ríši. Ako teraz z Petrohradu oznamujú, finančný minister, minister vnútra, minister pravosudia a minister osvety, od cára dostali rozkaz, aby proti pijanstvu vydali obežníky. Prokurátor svätej synody v kruhu svojho účinkovania tiež pracuje proti poživaniu pálenky.

Robotníci pod vlakom. Z Vrútok oznamujú: Na tunajšom železničnom nádraží v tieto dni z Oderbergu prijachajúci rýchlovlak zadlávil dvoch robotníkov. Jeden zomrel zaraz a druhý, Gejza Adler, bol smrteľne ranený.

Nešťastie pri studni. Zo spišských Kolbachoch píšu: Ešte v zime sa stalo v dome gazdu Šellenga, že slúžka vyklzla sa na lade pri fahaní vody a ztratiac rovnováhu, dolu hlavou i s vedrom padla do 18 metrov hlbkej studne. Len na štvrtý pokus podarilo sa ju celkom zmeravenú vytiahnuť. Nešťastná slúžka, keď prišla ku sebe, vrátila sa k svojim rodičom do Šáriša, kde o niekoľko dní zomrela. Také otvorené studne, ktoré po dedinách už moc nešťastia zapríčinily, tak z ohľadu zdravotného ako aj zo stanoviska bezpečnosti života, mali by úradne zakázať, dotyčne aspoň zakryť.

Mrtvola chlapčeka vo Váhu. Z Predmiera (stol. trenčianska) oznamujú, že tam 26. marca ráno rybári vytiahli z Váhu mrtvolu asi 10-ročného chlapčeka. Hlavičku mal celkom dodrúžganú tak, že ho nebolo možno poznať. Vlasy mal čierne. Šatočky boly z neho celkom opadané, iba čierne štrímle a topánocky boly neporušené. Chlapec najmenej 10—12 dní bol vo vode. Vrchnosť zaviedla vyšetovanie. — V Turanoch (stol. turčianska) dvaja malí chlapeci dostali sa pod ľad Váhu a voda ich odvliekla. Kto vie, či v Predmieri z Váhu

vytiahnutý chlapček neni jedon z tých malých Turancov?

Usmrtil ho rum. V zemplínskom Tokaji istý Ján Kézsely v kréme opil sa rumom, šiel domov a lahnul si spať. V druhý deň ráno našli ho mrtvého. Nešťastník stal sa obeťou alkoholu.

Gule z balkánskej vojny. Do prístavu francúzskeho mesta Marseille tieto dni vplávaly štyri lode, ktoré priviezly nesmierne množstvo malých vriec s ploskými, bezforebnými kúskami olova. Tieto olovká sú tie gule z pušiek, ktoré na balkánskych bojišťač vystrieli. Na niektorých guliach v podobe hrdze ešte aj teraz vidieť uschnutú krv, ktorá nalipla na ne vtedy, keď prerazila telo daktorého Srba, Černoherca, Gréka, Bulhara alebo Turka a o 3000—4000 metrov ďalej vryla sa do zeme. Zo štyroch lodí len sama parolod «Crimée» doviezla 2000 takýchto guliami naplnených vriec, z ktorých každé vážilo jeden cent. Gule odvezú do Paríža, kde ich vo fabrikách stopia a upotrebia na pokojnejšie ciele: narobia z nich rúry pre vodovody, rúry pre vedenie plynu, zátky na fľaše atď. Lode vo veľmi mnohých kistniach priviezly aj roztrieskané patróny, ktoré — ak sa najde kupec — predajú čo starú meď. Tak gule ako aj patróny nasbírali chudobní balkánski sedliaci na vymretých bojišťač, aby mali aspoň tolko osohu z krvavej vojny, ktorá im vzala všetko a za to nechala im len pár vriec olovených gúl.

Hospodár len vtedy môže mať veľkú radosť, keď zožatú hojnú úrodu vymlátí môže motorovou mlatiačkou, pochádzajúcou z motorovej dielne Ludvika Kállaiho. Presná adresa: *Ludvika Kállaiho motorová dielňa, Budapešť, VI., Gyár-utca číslo 28.*

HOSPODÁRSTVO.

Zapriahanie kráv.

Kto zapriaha kravy, toho u nás považujú za chudobného gazdu, ktorý si nemôže ani zápražný dobytok, kone alebo voly kúpiť. Tento náhľad je u nás veľmi rozšírený, ale spočíva na veľmi mylných základoch. Silné a bujné kravy mali by zapriahať aj veľkí bohatí gazdovia, bo by tým len vyhrali a dali by dobrý príklad aj menej majetným.

Pevné kravy vykonajú tú prácu, ktorú voly a ich opatera tiež nestojí viac, ako opatera a chova volov. Krem vybavenej práce nedá nám zápražný vôl žiadneho ďalšieho užitku, ale zápražná krava dá nám ešte aj vedľajší dôchodok a síce mlieka a skoro každoročne tela. Ti, ktorí sú proti tomu, aby sa krava nezapriahala tvrdia, že zápražná krava nedá tolko mlieka, ako krava nezápřažná, že ona ľahko zvrhne a ak sa aj otelí, že tela bude slabé a len ťažko sa dá prichovať.

Proti tomuto tvrdeniu sú nasledujúce dôkazy: Zapomnime, že kravy držíme pre mlieko a myslime,

že držíme voly len na fahanie. Mlieko, ktoré nám tieto ťažné kravy dajú, je v tomto páde ako najdené, na čo pri volovi nemožno rátať. Mlieko zápražných kráv, ak ho je skutočne málo, je zato zas o veľa lepšie, chutnejšie, bohatšie na tuk a na syrovinu a ztrata je tu vlastne len na vode. Mlieko je teda hodnotnejšie. Že by takéto kravy ostávaly jalovými, alebo že by zvrhovaly, to neni pravda, ani niet skutočných prípadov na to, že by sa mohlo na ne odvolávať. Telce od takých kráv sú síce po narodení slabšie a chudšie, ale to im neškodí, bo je dokázané:

1. že zápražné kravy sú o mnoho zdravšie, ako tie, ktoré sa stále na maštali držia;

2. že sa o mnoho snadnejšie, rýchlejšie a istejšie telia ako také, ktoré sa len málo pohybujú;

3. že telce od takýchto kráv bývajú zdravé, čulé, rýchle rastú, pomerne lepšie priberajú na seba, ako telce od iných;

4. že z teliec od zápražných kráv býva jalovina dobrá, veľká a užitočná.

Tí, ktorí sa nedali myliť zastaralými, bezzákladnými náhľadmi, presvedčili sa o pravdivosti výsudného. Zvláštne v letných poľných prácach aspoň na pol dňa môžu sa kravy na záprah upotrebovať.

Veľké Topolčany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráčne prosím uverejniť tento dopis v našom milom Kresfane.

Keď už nikde nie, tak u nás mohli sa kresfania naučiť význam hesla: «Svoj k svojmu!» Kresfania, len do našských sporiteľní si ukladajte vaše úspory! Veru strach a hrúza, čo sa stalo v našej židovskej šparkasse. V tom čase písal som bol v našom Kresfane o tom hroznom krachu, ktorý židovská, správa šparkasse dobrovoľne a povedome zapríčinila, s čím mnohých kresfanských vkladateľov a účastinárov okradla o ich krvopotné úspory. Celé okolie sa ozývalo od zúfalých nárekov oškodených roľníkov a priemyselníkov a odtedy dva roky uplynuly a fiškus len veľú žaluje židovských zbojníkov. Áno zbojníkov, bo správcovia kradli peniaze pre seba a pre špiritusovú fabriku, ktorú len takýmto spôsobom chceli udržať. Zbojníci tí nielen že ukradli 200.000 korunový základný kapitál, lež aj vklady. Celá ztrata obnáša 1,941 000 korun čo boli peniaze kresfanských roľníkov. Tito chudiaci dôverovali v židoch menom: Felsenburg, Pollák, Ehrenfreund, Löw-Beer. Na nich si poverili svoje mozolné úspory. A tí židáci klamali, švindlovali. Nepredarmo boli bratia a švagrovia. Jedon druhého nevyzradil, lež rovnako sa delili s koristou.

V správe mimo spomenutých židov boli aj: Alexander Rudnay verejný notár, Teodor Jedinák farár, lenže títo sa ani neobzreli na šparkassu a tak tí židáci mali voľnú ruku. Ľahko im bolo vkladné knižočky na meno Polláka a Ehrenfreunda vystavovať a s ta-

kými falošnými knižočkami iné peňažné ústavy o veľké tisíce oklamali s tým, že si na ne úver pýtali. Asi 24 bánk oklamali takýmto spôsobom a dostali státisíce úveru. Mimo toho dostal: direktor Felsenburg 227.000 korún, Pollák 43.000, Löw-Beer 93.000 ačkoľvek vo Veľkých Topolčanoch neboli by dostali haliera úveru. Aby zakryli svoj švindľ, súvahu jednoducho falšovali a vykázali čistý ošoh. Aj obchodné knihy falšovali a zničili.

Zbojstvo židov tak vyšlo na javo, že si banky chceli zameniť vkladné knihy na ktoré úver dali Felsenburgovcom. Vtedy sa už aj vkladatelia hlásili o svoje peniaze a len teprv videli, že ich na zbojníkov poverili.

Takto draho zaplatili naši spoluobčania tú zkušenosť, že kresťan aby nedôveral v židovi. Krach veľkopolčianskej židovskej šporkassy nech poučí kresťanov, aby si svojské banky zakladali. Kresťanské a slovenské. My už máme takú banku, v tej neztratí sa ani haliera.

Topolovneec,

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom Kresťane.

Administratívny výbor našej stolice 10. marca držal zasadnutie. Pojednávalo sa o stave spišskej stolice vo februári.

Erárne prijmy v mesiaci februári obnášaly v dani a všeliakých poplatkoch 729.385 korún, teda o 27.386 korún menej ako v tom istom čase minulého roku. Stoličný hlavný lekár oznámil, že osýpky vystúpily v 167 pádoch. Lekárskopolicajných pádov bolo päť.

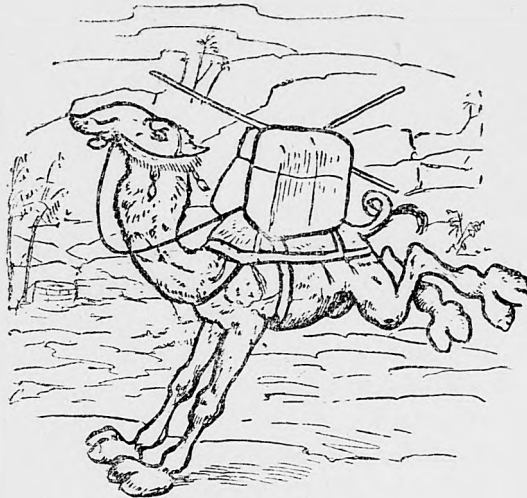
Kráľ. skoldozorca oznámil, že v Kolačkove, v Dubrave, v Smolnickej Hute a vo Vojkovciach pre rozličné detské choroby na dlhší čas zavret museli rim. kat ľudové školy. K doplneniu platu obecných a náboženských učiteľov minister výučby a náboženstva udelil štátnej podpory 250.376 korún. Počet úradných navštívení obnášal 12.

Stoličný hlavný zverolekár oznámil, že zdravotný stav lichvy stal sa nepravnejším. V Tvarošnej vystúpila slintavka a kulhavka. Tu a tam bolo badať i slezinný snet, svinský dúl a ružovú nemoc. Lichvací obchod stal sa čulejším a bol sprevádzaný bez prekážky. Na železnici odviezli do iných krajov Uhorska 235 kusov rožného statku, 266 oviec a 34 ošípaných.

Stoličný výbornik.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XXI. dvadsaťjeden rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Hlavylámka.

Kde je derviš?

~~~~~

A N E K D O T Y.

Socializmus.

- Prečo nepracuješ, Miško?
- Nesmiem. Ubili by ma!
- A prečo?
- Bo štrajkujeme.
- A čože robíš teda celý Boží deň?
- Bijem tých, ktorí chcú pracovať.

Pred súdom.

Sudca ku svedkovi-cigáňovi: Ty more, či ti ten tvoj kmotr Štefan z tej krádeže obžalovaný, neslúbil volačo?

Svedok more: Ba veru áno, urodzený páňko, že mi vraj kosti doláme, jak nebudem svedčiť zaňho!

Tiež dar.

- S čím ste prekvapila vášho muža na jeho meniny?
- Dala som mu sto cigár.
- A bolý drahé?
- O nie, bo som mu z jeho cigár cez rok každý deň jednu-dve vzala a teraz má z daru veľkú radosť!

Spisy redakcii zaslané.

Sviatosť Birmovania má nápis to 24 strán obsahujúce dielko, ktoré v 3000 výtiskoch teraz druhý krát vydal dr. Janda, dekan v Nyitrapereszlény. Dostal ho za 10 halierov. Základne, prístupnou jednoduchosťou, stručne a znamenite je vysvetlená príprava k birmovke, celá podstata birmovky i s jej obradami. Duchovní otcovia by sa mali postarať, aby každý Slovák-birmovanec dostal do ruky toto spásonosné dielko.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Odkazy redakcie.

M. B. M. Velmi vďačne budúce. Jestli budete potrebovať čísla, ráčte nám to s obratom pošty oznámiť. — S. H. Č. Ešte vždy driemete? — O. S. J. Pozor! Teraz neslobodno všetko písať, čo Vám na jazyk príde!

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 1. apríla.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	25.30—25.70
„ stolnobelohradská,	„	24.65—25.75
„ peštianska,	„	24.75—25.80
„ banátska,	„	24.75—25.70
Raž prvotriedna	kor.	18.65—18.85
„ druhotriedna	„	18.45—18.55
Jačmeň prvotriedny	„	14.45—15.00
Ovos prvotriedny	„	15.70—16.90
„ druhotriedny	„	14.00—14.50
Otruby drobné	„	8.70—8.90
„ hrubé	„	9.10—9.20
Kukurica	„	13.60—13.80

Múka pšeničná:

c.	0	1	2	3	4	5	6
K.	19.90	19.60	19.20	18.50	18.00	17.50	17.50
c.	7	7½	8				
K.	16.40	15.60	7.80				

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Hrach lúpaný	kor.	29.00—56.00
Hrach nelúpaný, čistý	„	30.00—32.00
Rasca (kmín)	kor.	78.00—81.00
Fazula strakavá	„	18.00—20.00
Fazula veľká biela	„	23.50—24.50
Šošovica čistá	„	40.00—76.00
Mak	„	72.00—75.00
Proso	„	—
Konopné semä	„	26.00—26.5

Zemiaky (hornouhorské) ruzové	„	4.70—4.90
„ „ žlté	„	5.70—5.90
Zemiaky (hornouhorské) biele	„	4.20—4.30
Datelinové semä červená datelina	„	185.00—200.00
„ „ lucerna	„	120.00—170.00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	140.00—141.00
Slanina mestská 4-kusová	„	120.00—121.00
„ „ 3-kusová	„	128.00—129.00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor.	41.00—46.00
„ „ White-Star (***)	„	36.00—40.00
Cukor v klobúkoch	„	80.50—81.00
„ kockový	„	82.50—83.00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„	56.00—57.00

Vyzvanie k predplateniu.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Kreššana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Kreššana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomíname, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena pre «Kreššana»-a:

na celý rok	4 koruny,
na pol roka	2 koruny,
na štvrt roka	1 koruna.
Do Pruska: na celý rok	6 korún.
Do Ameriky: Na celý rok	8 korún.

Administrácia Kreššana.

Reumatické bolesti

chytro a istotne prestanú, keď boľavé čiastky tela dobre potreme od desaťročia zvláštne známym domácim liekom ktorý sa menuje:

KRIEGNEROV REPARATOR

Cena jednej fľašky 1 koruna, veľkej fľašky 2 koruny v lekárňach. Výľučný dorábateľ.

KRIEGNEROVÁ LEKÁREŇ

Budapest, Calvin-plac.

Rozposielanie poštou každodenne.

Čistá, pôvodná umno-penová fajka

2142. číslo so zárukou, s pokrýkou z čínskeho striebra veľmi jemný dôrob. Cena 3.— korún.

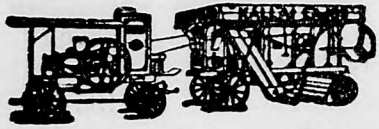
Veľký vyber fajiek!

Každého druhu objednanie a dopisovanie z uhorska odoslať treba len na nižšie udanú adresu: 8

Hanns Konrád

budapeštianska vývozná osada Budapest, 280.,

Rákóczi-ut 8. N. K. I. posch. Hlavný cenník s 5000 vybor.

Známo je vôbec

že len

Ludvika Kállai-ho

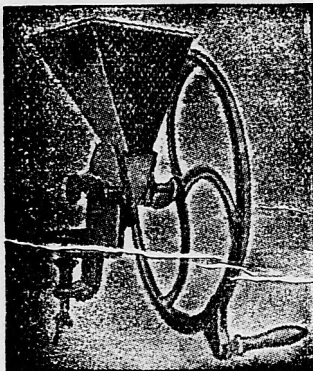
motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke litruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známych najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Prv než vyľahnu sa vám kurence, húsky, kačičky

objednajte si skrze náš privilegovaný mlynok na kukuricu; týmto mlynkom somlet možno pomerne ku vývinu drúbeže najľahšie a bárs akej veľkosti krúpy. Ľahko s ním zaobchodiť! Cez hodinu somele asi 25 kg. Na raz smestia sa doň 4 litre kukurice. Do hovávateľom drúbeže je to nevyhnutne potrebný hospodársky stroj. I. čísla i s krútidlom váži 14 kg.

Cena 20 korún

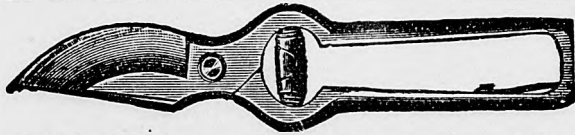
II. čísla s 19 kg. s gulatou osou 30 korún so záslanim. K objednaní s poštovou dobierkou u

HANNS KONRAD

budapeštianskej osady,

Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodí

Pri objednaní vopred zaslať treba 10 K. pradplatok. Kto odvoláva sa na tieto noviny, na žiadosť dostane zdarma s 5000 vyobrazením opatrený cenník.

Z čistej ocele nožnice k rezaniu viniča.

S úplnou zárukou s privilegovanou zátkou, celé nožnice z ocele. Hladká zakrut s dobrou stranou 23 1/2 cm. veľkosti. Číslo 3026 cena 2— kor. Číslo 3077 s oceľovým rezom a rúčkou zo železa 1-20 kor. Pri objednaní 5 kusov zaobalenie zdarma. Pri objednaní 10 kusov zásielka a zaobalenie zdarma. Číslo 3142 francúzske nožnice k strihaniu koní 5-75 kor. K objednaní s poštovou dobierkou 14 vo vývoznnej osade

HANNS KONRÁD

Budapest, Rákóczi-ut 8. N. K. I. posch.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Metove posteľe.** A červeného cinovatu i dobre naplnená perin aa'ebol i spodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú sratennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 134.** pri Pilsen (Čechy).

Umelecký ústav kostolného zariadenia.

Vlastné doroby! **Karol Prinner**, majiteľ knieža-primaciálnych dvor. zasielajúcich obvodov: Brix a Anders, Zambach a Müller Budapest IV., Váci-u. 61. Viedeň IX., Maximilianplatz 3. Umelecký ústav kostolného zariadenia: Omšové rúcha, pluviale, baldachýny, úplné ornáty, kostolná bielizeň, alby, kamže, atď. Strieborný tovar kostolného náradia v jednoduchom a v najskvostnejšom vyhotovení, svietniky, kalichy, ciboria, pastoraľe, kríže, kadidlá. Kostolné a spoločkové zastavy, čipky a vyšívania umeleckého vystrojenia.

Najlepší český prameň k objednaní.

Lacné perie na postel

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; pri ma polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z pris 12 K. Pri objednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, i perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 18 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapest, IV. Ferenc József rakpart 21.

Friedrich Karol Hagenauer

kostolnych obrazov maliar na skle.

Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochotne poslúži s cennými rozvrhmi!

„TOKIO“

KYNOŽENIE OTLAKOV

so zázračným úspechom dávka 60 halierov. Dorába **Anton Tömöry, Cegléd.** K dostaniu v každej lepšej lekárni. Istotné vyliečenie.

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Ľadislav Germán

ústav umeleckých kostolných tovarov, VIEDEŇ VII., Mariahilferstrasse 96.

Jediný chýrny obvod uhorský vo Viedni.

Ku zariadeniu kostolov a kápi-niek v bohatom výbere a pri najvýhodnejších cenách odporúčam nasledujúce predmety: omšové rúcha, pluviale, ornáty, baldachýny, zastavy, um. čipky, hodobné látky, kalichy zvláštno doroču, ciboria, monštrancie, lampy večného svetla, svietniky, kadidlá, atď. Sochy svätých, obrazy križovej cesty. — Jedným slovom všetky predmety k zariadeniu kostolov. — Uznaná spoľahlivosť. Presná a solidná výsluha.

Najnovší obrázkový cenník, na žiadosť rozpočet a hotová zásielka zoriek.

S vyznačením päťkostolskej, kaločskej a miškolskej výstavy.

Ružence zhotovujúci domový priemysel Kalocsa

Tivanolivé a krásne sväté ružence v neobčajne bohatom výbere. Škapulia e nahradujúce zlaté, strieborné a aluminium medailony; obrazy križky atď. atď. Lourdeska voda v pôvodných fľaškách. Počas sv. misii milostné predmety aj ku priekupu dávajú za prajných podmienok. — Cenník zdarma. — Adresa:

FRANC TANTOS, KALOCSA.
Čistý dôchodok obracia sa ku cieľom cirkevným.

Každému zdarma zašlem:

2 krásne nádoby na cukor a kávu, alebo 2 krásne zlatom ozdobené šialky, alebo 1 krásne zrkadlo, alebo 1 aluminiiovú silnú naberačku za doplatok 50 hal. 2 1/2 metrov krásnej látky na blúzu, alebo 2 pekné pevné ručníky a 1 uterák, **tomu kto** odo mňa objedna 5 kgr. výbornej žitnej kávy za 4.— K franko s poštovou dobierkou, aby som dokázal, že najlepšia je moja žitná káva.

JOSEF HRUŠ, LUŽE (Čechy).
Tovareň na žitnou kávu.

PRVEJ JAKOSTI SOLINGENSKÁ BRITVA

Ku vaná z najlep. anglickej striebornej ocele, rukou brúsená, na vlas fajne vyost ená, hned k upotrebeniu.

1611. číslo s čiernou lesklou rúčkou ..... K 1.80
1612. " " " " so širokým nožom ..... " 2.—
1616. s bielou rúčkou s nožom z kanonovej ocele ..... " 3.20
1615 s čiernou rúčkou s anglickým nožom ..... " 3.50

K objednaní v budapeštianskej vývoznnej osade

Hanns Konrad Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodí.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.